

Eigendomsvoorbehoud

Beperk het risico van
leverancierskrediet door middel
van eigendomsvoorbehoud

Inhoud		pagina
	Inleiding	3
Deel 1:	De theorie	4
	Eigendomsvoorbehoud in Nederland	4
	Eigendomsvoorbehoud in verhouding tot de wettelijke beschermingsregels van de verkoper	5
	Het ontbindingsrecht	5
	Het recht van reclame	5
	Conclusie: eigendomsvoorbehoud verdient de voorkeur	6
Deel 2:	De praktijk	6
	Reikwijdte van het eigendomsvoorbehoud naar Nederlands recht	6
	Praktische aanwijzingen t.a.v. het “uitgebreid eigendomsvoorbehoud”	7
	Verlenging van de zekerheid na het verlies van de eigendom	8
	Verkoopvoorwaarden in tegenstelling tot inkoopvoorwaarden	8
	Eigendomsvoorbehoud en incasso	8
Deel 3:	Het buitenland	10
	Eigendomsvoorbehoud en exporttransacties	10
	Eigendomsvoorbehoud is in de Bondsrepubliek Duitsland een vanzelfsprekendheid	11
	Duitse vormen van eigendomsvoorbehoud	12
	Eigendomsvoorbehoud in de Duitse praktijk	12
	Kom het eigendomsvoorbehoud deugdelijk overeen	13

Inleiding

Als leverancier van roerende zaken kunt u uw klanten aanbieden om niet direct bij afname te betalen. Dit leverancierskrediet is in het huidige handelsverkeer niet meer weg te denken. Het kan zelfs een krachtig wapen zijn om concurrenten te overtroeven. Leverancierskrediet brengt echter wel het risico met zich mee dat de afnemer niet, niet geheel of met grote vertraging aan zijn betalingsverplichtingen voldoet.

Dat risico wilt u als verkoper liever beperken. De wet biedt u hiertoe mogelijkheden zoals het ontbindingsrecht en het recht van reclame.

Met de invoering van het Nieuw Burgerlijk Wetboek is ook het eigendomsvoorbehoud als zekerheid in de wet opgenomen, nadat het in de praktijk had bewezen een praktisch bruikbaar en adequaat middel te zijn. U kunt het eigendomsvoorbehoud eenvoudig en effectief toepassen. Daarbij geeft het u in bepaalde gevallen de grootste zekerheid: namelijk die van het behoud van eigendom. Door de veelal gunstige schadebeperkende resultaten die met het eigendomsvoorbehoud zowel binnen als buiten een faillissementssituatie worden bereikt, is deze zekerheidsvorm een steeds belangrijker plaats in het handelsverkeer gaan innemen.

Daarom vindt Atradius het belangrijk om haar verzekerden nader te informeren en, waar mogelijk, te adviseren over het eigendomsvoorbehoud. Het is tenslotte in beider belang dat het eigendomsvoorbehoud in het dagelijkse handelsverkeer correct wordt toegepast.

De brochure is opgebouwd uit drie delen:

Deel 1: De theorie

De inhoud en de werking van het eigendomsvoorbehoud naar Nederlands recht plus een vergelijking met de overige wettelijk geregelde voorrechten, met name het recht van reclame, voor de verkoper van roerend goed.

Deel 2: De praktijk

Praktische aanwijzingen om het eigendomsvoorbehoud in Nederland zo effectief mogelijk te gebruiken.

Deel 3: Het buitenland

Eigendomsvoorbehoud bij internationale transacties, waarbij de nadruk op de Bondsrepubliek Duitsland ligt. Eigendomsvoorbehoud is van groot belang in het Duitse handelsverkeer.

Uit het voorgaande kunt u opmaken dat deze brochure sterk op de praktijk is gericht. In de brochure geven wij aan hoe u uw risico's kunt beperken door het rechtsgeldig overeenkomen van een zo ruim mogelijk eigendomsvoorbehoud met uw afnemers. Hoewel deze brochure is gebaseerd op een studie van beschikbare bronnen en gegevens, aanvaardt Atradius geen aansprakelijkheid voor de inhoud ervan. De opgenomen voorbeelden zijn zuiver illustratief bedoeld.

Eigendomsvoorbehoud. Een van de meest effectieve beschermingsregels die een verkoper in een in Nederland koopcontract kan overeenkomen, is de eigendomsvoorbehoudclausule.

Deze houdt in dat de verkoper zich eigendom van de geleverde zaken voorbehoudt, totdat de koper ze volledig heeft betaald. Doorgaans gaat namelijk eigendom van de zaken over zodra ze worden afgeleverd, ongeacht of de koopprijs is betaald of niet.

Met de invoering van het NBW in 1992 is voor het eerst het eigendomsvoorbehoud in de wet opgenomen (onder artikel 3:92 BW). Het is bedoeld als een daadwerkelijk voortbestaan van eigendom van de verkoper, dat echter wel door de bevoegdheden van de koper kan worden beperkt of beëindigd. Als de koper nalatig is met betalen, kan de verkoper in principe de zaken terughalen die hij heeft geleverd. Zaken die aan anderen toebehoren vallen niet in de boedel; deze kunnen dus niet door de curator/bewindvoerder te gelde worden gemaakt ter algehele verdeling. Dit voor zover de zaken zich (in beginsel onverwerkt) nog onder de koper bevinden. De verkoper kan dit recht zowel binnen als buiten faillissement laten gelden. Essentieel is wel dat de geleverde zaken zich nog in herkenbare vorm bij de afnemer bevinden. Daarom is een duidelijk onderscheidende verpakking of identificatienummer van wezenlijk belang. Hieronder verstaan wij een verpakking die goed laat zien van welke leverancier de zaken afkomstig zijn.

Bij een faillissement of surseance van betaling geeft het eigendomsrecht de crediteur/eigenaar een uitzonderingspositie voor wat betreft de zaken die hij heeft geleverd. Als eigenaar van de zaken heeft hij een sterke onderhandelingspositie ten opzichte van de bewindvoerder, curator en/of andere betrokkenen. Vindt de bewindvoerder of curator het voordelig de zaken te verkrijgen tegen betaling van de nog niet (geheel) betaalde koopprijs, dan ontvangt de verkoper zijn geld alsof er geen surseance of faillissement is. Wil men de koop niet aldus afwickelen, dan kan de verkoper in principe de zaken uit de boedel terugnemen. Dit noemt men ook wel revindiceren.

Ook buiten surseance of faillissement geeft het eigendomsvoorbehoud de verkoper de mogelijkheid in te grijpen als de koper nalatig blijft met de betaling. Bij een gebrekkig betalingsgedrag kan de verkoper de zaken als eigenaar opvorderen en onder zich houden, totdat hij zekerheid heeft omtrent de betaling. De koper moet daartoe wel in verzuim zijn, dat wil zeggen nalatig in betaling van opeisbare vorderingen terzake van de leverantie.

Het probleem ten aanzien van het eigendomsvoorbehoud is echter, dat dit recht in beginsel teniet gaat in gevallen van natrekking, zaaksvorming of vermenging (respectievelijk de artikelen 5:14, 5:16 en 5:15 BW).

Van **natrekking** is bijvoorbeeld sprake als fietstrappers onderdeel van een fiets geworden zijn. Wij spreken van zaaksvorming als bijvoorbeeld hout tot een meubelstuk is verwerkt.

Indien door het bij elkaar voegen van enkele zaken een nieuwe zaak ontstaat, treedt doorgaans vermenging van de zaken op, waardoor niet meer exact is te bepalen wie de eigenaar van wat is. Als zaken onvolledig geïndividualiseerd kunnen worden, gaat het eigendomsvoorbehoud in beginsel teniet. Dit kan zich voordoen als meer leveranciers dezelfde zaken leveren. Vandaar dat een duidelijk herkenbare verpakking en waar mogelijk gescheiden opslag belangrijk zijn. Ook eenduidige serie- of typenummers of andere ken- of waarmeden kunnen hier goede diensten bewijzen.

Het aanhouden van een goed identificatie-systeem is door technologische ontwikkelingen eenvoudiger en goedkoper geworden. Zo valt bijvoorbeeld gebruik te maken van BAR-code lezers en de bijbehorende software voor voorraadbeheer.

Omdat eigendom door natrekking, zaaksvorming en vermenging in feite op de koper of anderen overgaat, zal het eigendomsvoorbehoud door toepassing van een van deze regels automatisch teniet gaan. Het eigendomsvoorbehoud gaat meestal ook teniet als de koper de zaken doorverkoopt en levert aan een derde, tenzij die derde te kwader trouw is. Dat laatste is het geval als die derde wist of behoorde te weten dat de zaken aan zijn verkoper onder eigendomsvoorbehoud waren geleverd en door hem niet betaald waren en zouden worden. Bewijs van kwade trouw is doorgaans niet te leveren.

Ondanks deze beperkingen moet de waarde van het eigendomsvoorbehoud niet worden onderschat. Dit blijkt ook uit het feit dat veel bedrijven en branche-organisaties een eigendomsvoorbehoudclausule hebben opgenomen in hun standaard verkoop- en leveringsvoorwaarden. Het opnemen van een eigendomsvoorbehoud in de algemene voorwaarden is algemeen aanvaard.

Alleen leveranciers die weten dat hun zaken vrijwel dadelijk na levering zodanig verwerkt worden dat door vermenging, natrekking of zaaksvorming het eigendomsvoorbehoud nutteloos wordt, hebben meestal

geen eigendomsvoorbehoudclausule opgenomen in hun algemene voorwaarden (denk bijvoorbeeld aan leveranciers van gassen, bloem en meel, zaaizaden en landbouwprodukten etc.).

Eigendomsvoorbehoud in verhouding tot de wettelijke beschermingsregels van de verkoper.

Om het belang van het eigendomsvoorbehoud beter te begrijpen, zullen we eerst nagaan welke andere rechten de verkoper van roerende zaken heeft als hij geen betaling ontvangt. Vervolgens gaan we na hoe deze rechten staan ten opzichte van het eigendomsvoorbehoud. Allereerst is er de mogelijkheid om via de rechter nakoming van de verbintenis tot betaling te vorderen. Dit kan een rechterlijk vonnis opleveren dat met behulp van een deurwaarder kan worden geëxecuteerd op het gehele vermogen van de nalatige koper. Daarnaast kunnen genoemd worden:

- het ontbindingsrecht op basis van de artikelen 6:265-279 BW
- het recht van reclame op basis van de artikelen 7:39 e.v. BW

Het ontbindingsrecht. Het NBW kent, in tegenstelling tot het oude BW, aan het recht de overeenkomst te ontbinden wegens tekortkoming noch terugwerkende kracht, noch zakelijke werking toe. Als een verkoper een koop op grond van niet nakoming van een betalingsverplichting ontbindt - een brief is daarvoor toereikend - kan hij geen afgifte van de zaken als eigenaar meer vorderen. De ontbinding schept een verbintenis tot ongedaanmaking, en een plicht tot waardevergoeding voor zover de verbintenis niet ongedaan is te maken. Dat wil zeggen dat de crediteur een vordering tot teruggave van de zaak krijgt als concurrente schuldeiser, en niet als eigenaar.

In geval van surseance of faillissement kan de crediteur zijn zaken niet meer revindiceren (terughalen), op de debiteur rust slechts een restitutieplicht. Deze vordering en eventuele nevenvorderingen (kosten) zijn niet bevoorrecht op de boedel. Feitelijk zal de verkoper aan de ontbinding slechts een concurrente vordering zonder enig voorrecht of enige voorrang op de boedel overhouden. In geval van een dergelijke vordering is faillissement of surseance doorgaans waardeloos.

Eigendomsvoorbehoud heeft in het huidige recht het voordeel dat het de mogelijkheid biedt de zaken terug te nemen als eigenaar en daarbij minder verstrekkende gevolgen hoeft te hebben dan ontbinding. Met het vervallen van het voorrecht van de verkoper en van de zakelijke werking van de ontbinding is de positie van de verkoper minder sterk dan onder het oude recht. Door een clausule in de koopovereenkomst kan aan de ontbinding wel zakelijke werking worden gegeven. Het zal duidelijk zijn dat sinds invoering van het NBW veel meer gebruik zal worden gemaakt van de figuur van eigendomsvoorbehoud.

Het recht van reclame. Dit recht houdt in dat de verkoper die zaken levert, à contant of op krediet, deze zaken als eigenaar kan terugvorderen in geval hij - in strijd met de gemaakte afspraak - geen betaling ontvangt. Onder het NBW is aan het recht van reclame een groter bereik gegeven. De termijn waarbinnen dit recht kan worden ingeroepen is nu zes weken nadat de vordering tot betaling van de koopprijs opeisbaar is geworden, dan wel zestig dagen vanaf het moment dat de geleverde zaken bij de koper, of bij iemand door hem aangewezen, zijn opgeslagen. Het recht vervalt eerst als beide termijnen zijn verstreken. De zaken moeten dan nog wel in dezelfde staat zijn als waarin zij werden afgeleverd.

Het invoeren van het recht van reclame leidt tot ontbinding van de overeenkomst. Deze ontbinding heeft, in tegenstelling tot de regels tot 1 januari 1992, geen terugwerkende kracht, maar wel zakelijke werking. Door die zakelijke werking wordt de verkoper dus op het moment van het invoeren van het recht van reclame eigenaar. Het invoeren van het recht van reclame geschiedt door in een (aangetekende) brief duidelijk gespecificeerd de zaken waarvoor de betalingsverplichting niet is nagekomen terug te vorderen. Dat geldt ook in geval de koper failliet is verklaard of hem surseance van betaling is verleend. Het recht van reclame biedt dan evenveel mogelijkheden de zaken terug te halen als een geldig eigendomsvoorbehoud. Daarentegen geldt voor het beroep op een eigendomsvoorbehoud de beperking van de tijdlimiet niet. Dat is een voordeel ten opzichte van het recht van reclame. De verkoper behoudt de eigendom en de mogelijkheid de terzake bedongen rechten uit te oefenen, zolang hij niet is betaald. Op de uitoefening van die rechten is geen termijn toepasselijk, hetgeen bij het recht van reclame wel het geval is. Dit is nadelig in het geval van een faillissement of surseance, aangezien de koper dan vaak al langer in gebreke is dan de aan het recht van reclame gestelde termijn.

Door de ruimere toepassingsmogelijkheid is het mogelijk dat het recht van reclame kan worden ingeroepen als geen beroep op het eigendomsvoorbehoud kan worden gedaan. Dat laatste zou zich kunnen voordoen indien het eigendomsvoorbehoud niet (geldig) is overeengekomen of door de koper of diens curator wordt betwist. In enkele branches wordt het eigendomsvoorbehoud door de kopers per definitie niet geaccepteerd. In deze gevallen vervult het recht van reclame eventueel een vangnetfunctie.

Conclusie: eigendomsvoorbehoud verdient de voorkeur. Al met al is het gebruik van een geldig eigendomsvoorbehoud de aangewezen manier om schade bij een verkoopovereenkomst te voorkomen of beperken. Eigendomsvoorbehoud geeft de verkoper de mogelijkheid om actief in te grijpen indien de koper nalatig blijft met betaling. Dit onder voorbehoud van zakenrechtelijke gebeurtenissen die de crediteur de eigendom hebben ontnomen.

Het eigendomsvoorbehoud geeft de verkoper in de regel een sterke onderhandelingspositie ten opzichte van afnemers, andere crediteuren, financiers, bewindvoerders en curatoren. De reeds geleverde zaken en grondstoffen kunnen immers dikwijls bezwaarlijk worden gemist in verband met aangegane verplichtingen en leveringen aan derden.

Omdat het beroep op een eigendomsvoorbehoud in de praktijk vaak tot goede resultaten leidt, tegen geringe kosten, is het van alle hier genoemde rechten het meest geschikte.

Deel 2: De praktijk

Reikwijdte van het Eigendomsvoorbehoud naar het Nederlands recht. De basis voor een effectief gebruik van het eigendomsvoorbehoud ligt in de eerste plaats in de clausule zelf. Als u een dergelijke bepaling niet, niet tijdig of niet deugdelijk met uw afnemer overeenkomt, gaat doorgaans de eigendom van de zaken op de koper over zodra deze zijn geleverd, ook als ze niet zijn betaald. Aan eigendomsvoorbehoud als zekerheid heeft u in dat geval niets. Als vaststaat dat eigendomsvoorbehoud wel op uw koop- en verkoopovereenkomst van toepassing is, kan de reikwijdte van dit eigendomsvoorbehoud nogal uiteenlopen al naar gelang de inhoud die u aan de clausule heeft gegeven. In de praktijk komt het voor dat de verkoper ermee volstaat een zogenaamde eenvoudige eigendomsvoorbehoudclausule op te nemen in zijn verkoopovereenkomst of daarop toepasselijke verkoop- en leveringsvoorwaarden. Zo'n eenvoudige eigendomsvoorbehoudclausule luidt doorgaans als volgt:

- “De verkoper behoudt zich de eigendom van de door hem geleverde zaken voor, totdat de koopprijs volledig is betaald.”

In de praktijk biedt deze vorm vaak weinig soelaas. De clausule impliceert immers dat het eigendomsvoorbehoud slechts rust op een bepaalde partij geleverde zaken waarvan moet vaststaan dat:

- juist deze partij nog niet is betaald en
- deze partij als zodanig nog in herkenbare (onverwerkte) vorm bij de koper aanwezig is.

Het zal echter vaak voorkomen dat u meerdere transacties met uw afnemer aangaat, waarbij de betalingen die u ontvangt niet direct zijn gekoppeld aan een specificatie van de leveringen. Houdt uw koper op met betalen en wilt u daarom uw geleverde zaken terug halen, dan laat de eenvoudige vorm van eigendomsvoorbehoud u in de steek. U kunt immers veelal niet aantonen welke zaken bij de koper tot de niet betaalde partij behoren. Dit zogenaamde identificatieprobleem heeft als gevolg dat het eigendomsvoorbehoud teniet gaat.

De wel zeer beperkte werking van bovengenoemd eenvoudig eigendomsvoorbehoud heeft ertoe geleid dat zowel in het handelsverkeer als in de rechtspraak tot 1992 mogelijkheden werden gecreëerd om een ruimere inhoud aan het eigendomsvoorbehoud te geven. Met de codificatie van het eigendomsvoorbehoud en het verbieden van de eigendomsoverdracht tot zekerheid is een nieuwe clausulering noodzakelijk geworden.

Vroeger kon door de toevoeging “...wordt de eigendom voorbehouden voor alle vorderingen uit welchen hoofde dan ook die de verkoper op de koper heeft...” het eigendomsvoorbehoud tot zekerheid strekken van meer dan alleen de tegenprestatie van de koop- of aanverwante overeenkomst. Het nieuwe recht verbiedt deze formulering. Om alsnog een zekerheid te verkrijgen op de geleverde zaken, kan een andere constructie worden gebruikt. Zo kan toch een soort uitbreiding worden verkregen. Het nieuwe recht staat zoals gezegd toe dat u de eigendom ook voorbehoudt voor vorderingen die betrekking hebben op geleverde of nog te leveren andere zaken. Daarnaast kan het ook worden toegepast voor de werkzaamheden die u in verband met die zaken verricht en voor eventuele schade, waaronder rente en kosten, die u als gevolg van tekortkomingen van de koper ten aanzien van de leveringen of werkzaamheden mocht lijden.

Het blijkt dat tal van bedrijven en branche-organisaties gebruik maken van een uitgebreide vorm van eigendomsvoorbehoud, hierna door ons “uitgebreid eigendomsvoorbehoud” genoemd, door zo'n clausule in hun verkoopovereenkomst of in hun daarop toepasselijke algemene verkoop- en leveringsvoorwaarden op te nemen. We willen in deze brochure nadrukkelijk uw aandacht vestigen op de extra zekerheid die het

bedingen van een bepaalde vorm van “uitgebreid eigendomsvoorbehoud” boven het eenvoudig eigendomsvoorbehoud geeft.

“Uitgebreid eigendomsvoorbehoud”, houdt in dat alle geleverde en nog te leveren zaken het uitsluitend eigendom van de verkoper blijven totdat alle vorderingen die de verkoper op zijn koper uit de leveringsovereenkomst of een vergelijkbare overeenkomst heeft of zal verkrijgen, en uit alle bijbehorende werkzaamheden inclusief eventuele kosten en rente, volledig zijn betaald.

Het voordeel hiervan is dat de verkoper zowel betaalde als onbetaalde zaken, die nog identificeerbaar bij de koper aanwezig zijn, tot zekerheid kan laten strekken voor onder andere onbetaalde niet meer aanwezige zaken (bijvoorbeeld omdat ze feitelijk aan derden zijn doorgeleverd). Zo omzeilt de verkoper de bewijsproblematiek van het al dan niet betaald zijn van de nog aanwezige geleverde zaken.

Met name bij surseance van betaling of faillissement biedt deze vorm van “uitgebreid eigendomsvoorbehoud” de verkoper van roerende zaken extra zekerheid. Alle nog identificeerbaar bij de koper aanwezige zaken worden namelijk niet getroffen door surseance of faillissement, zodat de verkoper in principe zijn zaken terug kan nemen.

In de praktijk blijkt dat veel curatoren en bewindvoerders een dergelijk “uitgebreid eigendomsvoorbehoud” aanvaarden. Ook zijn er rechterlijke uitspraken bekend waarin dit, mits geldig overeengekomen, aanvaard is.

Wij adviseren u dan ook met klem uw verkoop- en leveringsvoorwaarden na te zien en zonodig aan te vullen met deze clausule. Zo geniet u een zo goed mogelijke bescherming tegen eventuele non-betaling van uw afnemer.

Hieronder hebben wij de tekst opgenomen van een clausule zoals wij deze aan u kunnen aanbevelen.

- a. Alle geleverde en nog te leveren zaken blijven uitsluitend eigendom van de verkoper, totdat alle vorderingen die de verkoper op zijn koper heeft of zal verkrijgen, waaronder in ieder geval de vorderingen genoemd in BW 3:92, lid 2, volledig zijn betaald.
- b. Zolang de eigendom van de zaken niet op de koper is overgegaan mag deze de zaken niet verpanden of aan derden enig ander recht daarop verlenen, behoudens binnen de normale uitoefening van zijn bedrijf. De koper verplicht zich op eerste verzoek van de verkoper mee te werken aan de vestiging van een pandrecht op de vorderingen die de koper uit hoofde van doorlevering van zaken op zijn afnemers verkrijgt of zal verkrijgen.
- c. De koper is verplicht de zaken die onder eigendomsvoorbehoud zijn afgeleverd met de nodige zorgvuldigheid en als herkenbaar eigendom van de verkoper te bewaren.
- d. De verkoper is gerechtigd de zaken die onder eigendomsvoorbehoud zijn geleverd en nog bij de koper aanwezig zijn terug te nemen indien de koper in gebreke is met de nakoming van zijn betalingsverplichtingen of in betalingsmoeilijkheden verkeert of dreigt te gaan verkeren. De koper zal de verkoper te allen tijde vrije toegang verlenen tot zijn terreinen en/of gebouwen ter inspectie van de zaken en/of ter uitoefening van de rechten van de verkoper.
- e. Voornoemde onder a t/m d opgenomen bepalingen laten de overige aan de verkoper toekomende rechten onverlet.

Praktische aanwijzingen t.a.v. het “uitgebreid eigendomsvoorbehoud”. “Uitgebreid eigendomsvoorbehoud” verschaft u alleen de bedoelde zekerheid als u het deugdelijk overeenkomt, dat wil zeggen schriftelijk voor of bij het sluiten van de overeenkomst, door opneming in de offerte, het contract of de algemene verkoop- en leveringsvoorwaarden. Als het “uitgebreid eigendomsvoorbehoud” niet uitdrukkelijk is opgenomen in de schriftelijke verkoopovereenkomst en alleen vermeld wordt in de algemene verkoop- en leveringsvoorwaarden, is het van het grootste belang dat uw afnemer tijdig kennis neemt van uw verkoop- en leveringsvoorwaarden en, zo mogelijk, daarmee ook schriftelijk akkoord gaat. Onder “tijdig” verstaan we in elk geval niet “nadat de overeenkomst is gesloten”.

Ook kunt u de toepasselijkheid van het “uitgebreid eigendomsvoorbehoud” op uw leveranties bij een door uw afnemer, voor akkoord te tekenen separaat schrijven, overeenkomen.

Vaak neemt men verkoop- en leveringsvoorwaarden op aan de achterzijde van de factuur, met aan de voorzijde een verwijzing daarnaar. De verkoper kan dan geen eigendomsrechten doen gelden op de geleverde zaken omdat facturen doorgaans op de datum van verzending van de zaken of daarna aan de koper worden gestuurd.

Daarom adviseren wij u om uw verkoop- en leveringscondities af te drukken op bijvoorbeeld uw offertes of het bestelformulier dat uw afnemer ondertekent en opstuurt. Is dit niet mogelijk, dan kunt u uw afnemer bij het eerste contact vragen een exemplaar van uw verkoop- en leveringsvoorwaarden te ondertekenen. Indien algemene verkoop- en leveringsvoorwaarden op uw transacties van toepassing zijn

en hierin reeds dit “uitgebreid eigendomsvoorbehoud” is opgenomen, dan is het uiteraard niet nodig dit nogmaals te bedingen.

Als nog een speciale handeling nodig is, met name t.a.v. de overeengekomen vestiging van een pandrecht, moet dit ook tijdig, d.w.z. voor levering gebeuren. Over deze verpanding volgt hierna meer. Schenk in elk geval de nodige aandacht aan uw verkoop- en leveringsvoorwaarden!

Controleer de voorwaarden op de genoemde vernieuwde “uitgebreid eigendomsvoorbehoud”-clausule en vul ze zo nodig daarmee aan.

Verlenging van de zekerheid na het verlies van de eigendom. Het eigendomsvoorbehoud staat of valt met het voortbestaan van de zaken waarop het is gevestigd. Als de koper in zijn productieproces een nieuwe zaak vormt uit de geleverde materialen, deze in een andere zaak verwerkt of zodanig opslaat dat de door u geleverde materialen niet meer herkenbaar zijn, bent u in beginsel niet langer de eigenaar. Dit houdt in dat u geen succes meer hebt met terugname van de goederen, en de zekerheid verloren is gegaan.

Hetzelfde geldt als de koper de zaken binnen zijn bevoegdheid doorverkoopt. Als u toch een vorm van zekerheid wilt houden op hetgeen er met uw materialen wordt vervaardigd of verdiend, kunt u een stil pandrecht bij voorbaat vestigen. Daarvan moet wel een akte worden opgemaakt die tevens moet worden geregistreerd. Bij doorverkoop van de zaak blijft het pandrecht rusten op de zaak. Omdat het al bij voorbaat gevestigd was, gaat het vóór een later pandrecht van de bank. Stil pandrecht op een zaak vervalt indien de zaak teniet gaat door natrekking, vermenigvuldiging of zaakvorming.

Als uw afnemer de goederen zelf ook op krediet wil gaan doorleveren, kunt u hem in de leveringsvoorwaarden verplichten op zijn beurt weer een eigendomsvoorbehoud te bedingen.

Verkoopvoorwaarden in tegenstelling tot inkoopvoorwaarden. Het komt wel eens voor dat de “Algemene Verkoopvoorwaarden” van de verkoper botsen met de “Algemene Inkoopvoorwaarden” van de koper. Daarmee kan uw eigendomsvoorbehoud buiten spel worden gezet. In Nederland geldt dat indien een aanbod (offerte) en aanvaarding (orderbevestiging) of de bevestigingen daarvan verwijzen naar verschillende algemene voorwaarden, aan de tweede verwijzing geen werking toekomt, tenzij uitdrukkelijk de toepasselijkheid van voorwaarden waarnaar eerder verwezen is van de hand wordt gewezen. Indien in een aanvraag wordt verwezen naar inkoopvoorwaarden, kan derhalve niet worden volstaan met een verwijzing naar uw verkoopvoorwaarden, doch dient u als verkoper uitdrukkelijk (schriftelijk) mede te delen dat toepasselijkheid van de inkoopvoorwaarden niet wordt aanvaard. U kunt wel uitdrukkelijk afspreken dat uw verkoopvoorwaarden van toepassing zijn, voor zover zij niet strijdig zijn met de inkoopvoorwaarden. Bepalingen in algemene verkoopvoorwaarden waarin staat dat uitsluitend de verkoopvoorwaarden en niet de inkoopvoorwaarden van de wederpartij zullen gelden, hebben in Nederland geen effect, indien de koper voordien naar zijn inkoopvoorwaarden had verwezen. Niettemin kan zekerheidshalve, mede met het oog op internationale gevallen, in de verwijzing naar uw algemene verkoopvoorwaarden op briefpapier, offertes, bestelformulieren, etc., de navolgende tekst worden opgenomen:

De “Algemene Verkoop- en Leveringsvoorwaarden” blijven op de levering van kracht, ongeacht ieder andersluidend beding van de koper dat niet uitdrukkelijk en gespecificeerd een afwijking van een van onze voorwaarden inhoudt. Aan een enkele verwijzing naar de algemene inkoopvoorwaarden kunnen geen rechten worden ontleend.

Is er over botsende algemene inkoop- en verkoopvoorwaarden geen duidelijke afspraken te maken, dan verdient het aanbeveling het eigendomsvoorbehoud afzonderlijk op te nemen in de koopovereenkomst.

Eigendomsvoorbehoud en incasso. Als we ervan uitgaan dat u door uw eigendomsvoorbehoud eigenaar blijft van de door u geleverde zaken totdat al uw vorderingen uit een leveringsovereenkomst op de koper volledig zijn betaald, is het belangrijk te weten hoe u moet handelen als uw koper in gebreke blijft met betaling.

Zolang de zaken zich nog in herkenbare vorm (individualiseerbaar) in het bedrijf van de afnemer bevinden, kunt u eisen dat men deze zaken aan u retourneert als ze op de vervaldag niet zijn betaald of wanneer vaststaat dat men ze op of na de vervaldag niet zal betalen.

Als eigenaar kunt u zich de zaken ook feitelijk toeëigenen. Dit sorteert in de praktijk meer effect, als u maar snel en doeltreffend handelt. Daartoe kunt u een vrije toegang tot de geleverde zaken op terreinen van de koper in uw algemene verkoopvoorwaarden opnemen. Het ligt voor de hand dat de koper veel eerder bereid is tot een redelijk akkoord te komen wanneer u de zaken in uw bezit heeft, dan wanneer ze

zich in handen van de koper bevinden. Het houden van de zaken maakt immers iemands positie sterk. Wij raden u ook aan de koper in de algemene voorwaarden te verplichten melding te doen van crediteuren die beslag leggen of dreigen te leggen op de zaken waarvoor u de eigendom hebt voorbehouden. U kunt zich ook tegen de beslaglegger op uw voorbehoud beroepen. U kunt ook bedingen dat op het moment dat de koper een deel van de geleverde zaken verwerkt, hij dit deel betaalt.

Bij surseance of faillissement is het in uw belang ervoor te zorgen dat de bewindvoerder of curator zo snel mogelijk schriftelijk erkent, dat de door u geleverde zaken nog aanwezig zijn en daarop eigendomsvoorbehoud van toepassing is. Dit maakt de kans groter dat zaken die nog in herkenbare vorm bij uw afnemer aanwezig zijn niet meer verwerkt worden. Van geval tot geval dient bezien te worden of u beter af bent met het terughalen van de zaken, waardoor uw verlies beperkt wordt of met het wachten op de uitkomsten van een surseance of faillissement. Als bijlage is hieronder een brief opgenomen zoals die zou kunnen worden gericht aan een curator/bewindvoerder.

Toch: voorkomen is beter dan genezen. Zorg dus voor een goede debiteurenbewaking, zodat u tijdig de nodige maatregelen kunt treffen. In het ergste geval kunt u op grond van eigendomsvoorbehoud uw zaken in een vroeg stadium terughalen waardoor u eventuele schade aanzienlijk kunt beperken. Als uw eigendomsvoorbehoud wordt betwist, kunt u, mits daartoe nog tijd is, van uw recht van reclame gebruik maken.

Als teruggehaalde zaken bij verkoop aan een ander minder opbrengen, is een bij Atradius nv verzekerd bedrijf (als de oorspronkelijke vordering voldoet aan de polisvoorwaarden) in beginsel ook gedekt voor het wederverkoopverlies. Natuurlijk moet Atradius nv dan wel vooraf akkoord zijn gegaan met het terughalen van de zaken, de wederverkoop en de wijze van afwikkeling. Om het recht op schadevergoeding niet in gevaar te brengen, kan men beter altijd vooraf overleg plegen met Atradius nv over de te nemen maatregelen. Overigens: als tot terugname van de geleverde zaken wordt overgegaan dient u de oorspronkelijke koper altijd schriftelijk aansprakelijk te stellen voor het wederverkoopverlies dat u eventueel lijdt en voor alle kosten die u in verband met het terugnemen van de zaken moet maken. Dit kan al bij het sluiten van de overeenkomst in de algemene verkoopvoorwaarden worden bedongen.

Hieronder hebben wij een voorbeeld opgenomen van een brief zoals die bij een faillissement of (voorlopige) surseance van betaling aan de curator of bewindvoerder kan worden gestuurd.

(Aangetekend)

Weledelgestrenge heer,

Volgens onze informatie bent u tot curator/bewindvoerder benoemd in het faillissement/de surseance van {naam debiteur}. Hierbij delen wij u mede dat wij ter zake van onbetaald gebleven leveranties aan {naam debiteur} een vordering hebben van € (bedrag) (zie tevens bijgevoegde kopie-facturen).

Zoals blijkt uit de op de overeenkomst toepasselijke voorwaarden, waarvan bijgaand een kopie, hebben wij eigendom op alle geleverde zaken voorbehouden. Bij deze delen wij u mede onze eigendomsrechten uit te willen oefenen en verzoeken u dan ook ons daartoe zo spoedig mogelijk in de gelegenheid te willen stellen.

Voor zich spreekt dat zonder onze schriftelijke toestemming, door ons geleverde zaken niet (meer) mogen worden verwerkt, vervreemd, aan derden ter beschikking gesteld, etc.

De door ons geleverde zaken zijn als volgt te specificeren: {}

Daarnaast roepen wij de ontbinding in van de aan de leveranties ten grondslag liggende overeenkomst op grond van de in de standaard voorwaarden opgenomen ontbindende voorwaarde wegens het onbetaald gebleven zijn van de geleverde zaken. Tevens roepen wij ons recht van reclame op basis van artikel 7:39 e.v. Burgerlijk Wetboek in.

Gaarne vernemen wij per omgaand van u.

Hoogachtend,

Eigendomsvoorbehoud en exporttransacties. Voor de Nederlandse exporteur is het van essentieel belang om eigendomsvoorbehoud als onderdeel in de verkoopvoorwaarden op te nemen of op andere wijze schriftelijk met zijn buitenlandse afnemer overeen te komen, vóór de feitelijke levering plaatsvindt. Dit geldt met name voor exporttransacties met afnemers in Duitsland waar het overeenkomen van de meest bescherming gevende vorm van eigendomsvoorbehoud zelfs gebruikelijk is.

U moet zich realiseren dat de waarde van het eigendomsvoorbehoud van land tot land verschilt. Dit is van belang omdat zowel de geldigheid van het beding als de uitoefening ervan doorgaans onderworpen is aan het recht van het land van de koper, ook al heeft de exporteur in het contract bedongen, dat daarop Nederlands recht van toepassing is. Exporteurs doen er dan ook goed aan om na te gaan welke rechtsregels in het land van de koper gelden ten aanzien van eigendomsvoorbehoud.

In **Frankrijk** bracht het beding van eigendomsvoorbehoud voor de exporteurs tot medio 1980 weinig voordeel. Zo'n eigendomsvoorbehoud werd weliswaar rechtsgeldig geacht tussen exporteur en koper, doch niet jegens derden zoals bijvoorbeeld een curator in geval van faillissement van de koper. Sinds die tijd is de Franse faillissementswet echter zodanig gewijzigd, dat de verkoper nu ook bij faillissement van de koper de zaken kan terugvorderen. De terugvordering dient te gebeuren binnen 3 maanden na faillietverklaring.

Binnen een surseance (Redressement Judiciaire) heeft de bewindvoerder de keuze om de goederen al dan niet te behouden. Voorwaarde bij behoud van de goederen is de volledige betaling ervan.

De clause die de verkoper dient te gebruiken is volgt: "La propriété des biens délivrés ne sera transférée qu'au moment du paiement intégral du prix."

De Franse wet eist dat het eigendomsvoorbehoud schriftelijk wordt overeengekomen, voorafgaand aan of uiterlijk bij de levering. Het eigendomsvoorbehoud kan worden opgenomen als clause in de verkoop- en leveringsvoorwaarden, per brief, de orderbevestiging, kwitantie e.d.. Vereist is dat de tekst nogmaals herhaald wordt op de factuur. Deze mededeling dient in grotere letters gesteld te worden, aangezien het om een afwijkend beding gaat. Een andere mogelijkheid is om in de overeenkomst behalve naar de verkoop- en leveringsvoorwaarden ook uitdrukkelijk naar het eigendomsvoorbehoud te verwijzen. Verkoop- en leveringsvoorwaarden in een andere taal dan de Franse taal hoeven niet te worden geaccepteerd. Als er een conflict ontstaat tussen verkopers- en kopersvoorwaarden, is er geen beroep op het beding mogelijk.

In **België** kan er alleen een eenvoudig eigendomsvoorbehoud geldig overeengekomen worden.

Het uitgebreid eigendomsvoorbehoud is uitgesloten. De clause die de verkoper dient te gebruiken is volgt: "De eigendom van de geleverde goederen zal pas overgaan bij integrale betaling van de prijs" of in het Frans: "La propriété des biens délivrés ne sera transférée qu'au moment du paiement intégral du prix".

Het eigendomsvoorbehoud kan worden bedongen door opname van de clause in de leveringsvoorwaarden en/of factuurvoorwaarden. Ondanks het grootste deel van de rechtspraak dit niet vereist, is het toch aan te raden om het eigendomsvoorbehoud reeds voorafgaand aan of uiterlijk bij de levering overeen te komen.

Sinds een wetwijziging, welke van kracht werd op 1 januari 1998, kan het eigendomsvoorbehoud ook jegens derden ingeroepen worden, dus ook tegen een curator of bewindvoerder, in geval van faillissement of surseance van de koper. Het eigendomsvoorbehoud dient wel ingeroepen te worden voor het 'Proces-Verbaal van Nazicht van Schuldvorderingen', ongeveer 1 maand na faillietverklaring. Indien voor deze datum geen uitdrukkelijk akkoord is van de curator voor het terughalen van de goederen, dient een gerechtelijke procedure gestart te worden.

In het geval dat eigendomsvoorbehoud tegenover de bewindvoerder inzake surseance van de koper ingeroepen wordt, kan de bewindvoerder ervoor kiezen de zaken of terug te geven, of te behouden. In het laatste geval dient de bewindvoerder in het herstelplan rekening te houden met volledige betaling van die zaken.

In **Engeland** kan men de clause eigendomsvoorbehoud (Retention of Title) uitbreiden met een zogenoemde 'All monies' clause. Deze clause maakt het voor de verkoper mogelijk om alle nog identificeerbare, bij de koper aanwezige zaken terug te vorderen, ongeacht of deze zaken betrekking hebben op betaalde of niet betaalde facturen. Verkoper en koper moeten dit wel vóór levering van de zaken met de koper overeenkomen. Het is essentieel dat de verkoper kan aantonen dat de koper de verkoop -en leve-

ringsvoorwaarden ook geaccepteerd heeft, bij voorkeur schriftelijk. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een orderbevestiging, met op de achterzijde de verkoop -en leveringsvoorwaarden. De vraag of bij faillissement of surséance van de koper een beroep kan worden gedaan op het eigendomsvoorbehoud is afhankelijk van de formulering van het beding: een eigendomsvoorbehoud dat strekt tot zekerheid van alle vorderingen is in sommige gevallen nietig. Hetzelfde geldt voor een eigendomsvoorbehoud dat ook betrekking heeft op zaken die bewerkt of verwerkt worden of dat mede betrekking heeft op de opbrengst bij doorverkoop.

Hieronder vindt u een voorbeeldtekst met betrekking tot de 'all monies' clause. Indien u de 'all monies' clause wenst op te nemen in uw voorwaarden, raden wij u aan ter plaatse juridisch advies in te winnen. "(Name of the company selling goods) remain the owner of all goods supplied to the customer until such time payment has been received in full from the purchaser. The goods shall remain the property of ----- and the buyer shall store them so that they are readily identifiable as -----'s goods, until such time as payment for them and for all other goods agreed to be sold to the company had been received in full. If the goods have been resold,-----'s beneficial entitlement shall be attached to the proceeds of the re-sale and will be able to claim the full purchase price of the proceeds received. Where ownership of any goods remains vested in the Company the Company shall be entitled to repossess any goods supplied at any time. ----- may for the purpose of recovering its goods enter upon any premises where they are stored or where they are reasonably thought to be stored and may repossess the same. It is the sole responsibility of the purchaser to ensure that all goods received from the Company are fully insured against any eventually including, but not limited to, fire, theft, flooding, etc, until such time ownership of said goods has passed to the purchaser. Should goods become damaged in any way after they have been received by the purchaser, the purchaser will be liable to pay to the Company the full purchase price of the goods."

Andere landen als **Spanje, Brazilië, Mexico** en de meeste staten van de V.S. kennen de verplichting dat men het eigendomsvoorbehoud op een lokaal voorgeschreven manier moet registreren alvorens het tegen derden kan werken. Voor exporteurs is het verstandig eerst na te gaan of bovengenoemde verplichting ook geldt in die landen waar zij zaken doen.

De handel met voormalige oostbloklanden neemt de laatste jaren toe, en het is voor exporteurs die met afnemers in deze landen zaken doen soms onduidelijk hoe zij een betrouwbare betalingsgarantie kunnen krijgen. In bijvoorbeeld **Polen** en **Hongarije** kan rechtsgeldig een eigendomsvoorbehoud worden overeengekomen.

Bovenstaande informatie is ontleend aan publikaties van de Internationale Kamer van Koophandel en bronnen die wij in de loop der tijd hebben geraadpleegd. Als u eigendomsvoorbehoud in het buitenland wilt toepassen, is het verstandig hierover ter plaatse juridisch advies in te winnen, zodat u op de hoogte bent van het aldaar geldende recht.

Eigendomsvoorbehoud is in de Bondsrepubliek Duitsland een vanzelfsprekendheid. Duitsland, inclusief het voormalige Oost-Duitsland, is een van onze belangrijkste afzetgebieden. Het eigendomsvoorbehoud naar Duits recht biedt de verkoper die geen betaling heeft ontvangen een vergaande mate van bescherming. Dit is voldoende reden om er bijzondere aandacht aan te besteden. Het bedingen van eigendomsvoorbehoud op te leveren zaken is in het handelsverkeer in Duitsland een gebruikelijke en algemeen aanvaarde vorm van zekerheid bij het verstrekken van leverancierskrediet. Ook niet-Duitse leveranciers komen steeds vaker eigendomsvoorbehoud overeen met hun afnemers in Duitsland.

Als Nederlandse exporteur is het een "must" om eigendomsvoorbehoud met uw Duitse afnemer overeen te komen. U hoeft dan ook zeker geen vrees te hebben dat dit door de afnemer als een motie van wantrouwen zal worden opgevat. Integendeel, als een Duitse koper bezwaar maakt tegen een eigendomsvoorbehoud, is dit eerder een teken dat uw debiteur andere bedoelingen heeft dan het correct en tijdig nakomen van zijn verplichtingen.

NB, Atradius heeft standaard in de polis opgenomen dat voor contracten inzake het leveren van goederen, de vastgestelde kredietlimieten op debiteuren gevestigd in de Bondsrepubliek Duitsland slechts geldig zijn, indien u een rechtsgeldig "Verlängerter und erweiterter Eigentumsvorbehalt" bent overeengekomen op de goederen.

Duitse vormen van eigendomsvoorbehoud. In het rechtsstelsel van de Bondsrepubliek Duitsland komt het eigendomsvoorbehoud in meerdere varianten voor. Bij de meest elementaire vorm van eigendomsvoorbehoud (einfacher Eigentumsvorbehalt) blijven de geleverde zaken eigendom van de leverancier zolang de koopprijs nog niet is voldaan. Dit voor zover de zaken niet zijn bewerkt of verwerkt en de desbetreffende zaken nog bij de koper aanwezig zijn of zich onder zijn beschikkingsmacht bevinden.

Bij het “verlengd eigendomsvoorbehoud” (verlängerter Eigentumsvorbehalt), zoals dat in de Bondsrepubliek geldt, behoudt de leverancier zich niet alleen de eigendom voor van de geleverde zaken, maar ook (mede-)eigendom vanuit die zaken door bewerking of verwerking ontstane producten (Weiterverarbeitungsklausel).

Het “verlengd eigendomsvoorbehoud” houdt tevens in dat vorderingen die ontstaan uit doorverkoop van de geleverde zaken, zowel bewerkt als verwerkt, bij voorbaat aan de oorspronkelijke leverancier worden overgedragen (Vorausabtretungsklausel). Af en toe wordt een eigendomsvoorbehoud bedongen dat is bedoeld om door te werken tegen de tweede koper (weitergeleiteter Eigentumsvorbehalt). Deze voorbehouden zijn toegestaan voor zover de koper niet te veel in zijn handelsvrijheid wordt beperkt of de verkoper niet een onevenredig grote zekerheid krijgt.

Naast “verlengd” kent men ook “uitgebreid eigendomsvoorbehoud” (erweiterter Eigentumsvorbehalt). Hiermee behoudt de verkoper de eigendom van de geleverde zaken tot de koper aan al zijn financiële verplichtingen tegenover de verkoper heeft voldaan. Het “uitgebreid eigendomsvoorbehoud” geldt dus niet alleen voor de koopprijs van de geleverde producten, maar ook voor alle schulden die geen direct gevolg zijn van het contract dat op de geleverde zaken betrekking heeft. Hiermee verliest het eigendomsvoorbehoud zijn accessoire - aan de vordering gerelateerde - karakter en verkrijgt het veel meer het karakter van een algemeen fiduciair eigendom. De meest uitgebreide vorm is een Konzernvorbehalt, dat doorwerkt tot alle vorderingen op aan de koper verbonden bedrijven (dochters, zusters e.d.). Een dergelijk beding wordt echter, indien het is opgenomen in de standaard voorwaarden, doorgaans niet als rechtsgeldig aanvaard.

Vergelijkbaar met het eigendomsvoorbehoud is een Konsignations-lager: de zaken worden opgeslagen bij de koper in naam van de verkoper, en pas bij wederverkoop van de verkoper gekocht. Dan gaat de eigendom ook pas over.

Van alle hiervoor beschreven vormen biedt het “verlengd en uitgebreid eigendomsvoorbehoud” de leverancier de meeste zekerheid. Welke vorm u in een specifiek geval moet of kan toepassen, hangt in hoge mate af van het produkt dat u levert, de gebruiken in uw branche, uw marketingbeleid etc.

Eigendomsvoorbehoud in de Duitse praktijk. Door de ruime interpretatie van het eigendomsvoorbehoud in de Bondsrepubliek Duitsland is het voor de leverancier niet altijd noodzakelijk om de geleverde zaken bij de koper terug te halen. Dit is mede afhankelijk van de mogelijkheid tot wederverkoop en de status van de debiteur.

Bij omvangrijke insolventiegevallen worden doorgaans zogeheten “pools” gevormd. Hieraan kunnen alleen die crediteuren deelnemen, die kunnen aantonen dat hun afnemer ermee bekend was dat op de leveranties “verlengd en uitgebreid eigendomsvoorbehoud” van toepassing was. Het vermogen van de pool komt onder het beheer te staan van een zogenaamde “Pool-verwalter”. De opbrengsten uit het “pool vermogen” worden, na aftrek van kosten, verdeeld onder de deelnemers aan de “pool”. Wordt de oorspronkelijke vordering niet volledig door de opbrengst gedekt, dan behoudt men aanspraken op de boedel als concurrent crediteur.

In de regel ontvangen de crediteuren in de “pool” een aanmerkelijk hoger percentage op hun vorderingen dan de crediteuren die niet aan de “pool” (kunnen) deelnemen. Die hoeven dikwijls op geen enkele uitkering meer te rekenen.

In geval van een faillissement blijft het eigendomsvoorbehoud van kracht, en kan de eigenaar dus separeren. De zaken waarop het eigendomsvoorbehoud van toepassing is vallen niet in de failliete boedel. De curator kan wel door nakoming, dat wil zeggen door het voldoen van de gehele koopsom, de eigendom verkrijgen.

Bij het verlengd eigendomsvoorbehoud met “Weiterverarbeitungsklausel” en bij het uitgebreid eigendomsvoorbehoud heeft de verkoper, indien de desbetreffende zaken verwerkt en/of betaald zijn, niet het recht om de zaken te separeren, maar hij heeft wel een preferent vorderingsrecht.

Om een beroep op het voorbehoud te doen moet de overeenkomst eerst worden ontbonden. In de overeenkomst kan deze verplichting tot ontbinding worden uitgesloten.

U kunt als verkoper een gerechtelijk bevel tot betaling verkrijgen en op basis daarvan beslag leggen. De overeenkomst hoeft dan niet ontbonden te worden. Mocht een crediteur beslag willen leggen op zaken die zich onder de koper bevinden, dan moet men een vordering (Drittwiderrspruchsklage) instellen om een beroep op het eigendomsvoorbehoud te doen en executie te voorkomen.

Kom het eigendomsvoorbehoud deugdelijk overeen. Wilt u als exporteur rechten ontlene aan het eigendomsvoorbehoud in Duitsland, dan is het zaak het voorbehoud deugdelijk overeen te komen. Absolute voorwaarde is, dat het voorbehoud tijdig tussen de partijen is overeengekomen, in goed Duits en conform de in de Bondsrepubliek geldende rechtsregels. Onder "tijdig" verstaat men: vóór of ten laatste tijdens de feitelijke levering van de zaken. De tekst van het eigendomsvoorbehoud kan worden opgenomen in de orderbevestiging, die dan voor akkoord getekend geretourneerd moet worden. Ook kan het eigendomsvoorbehoud in het contract zelf worden opgenomen of op een andere manier schriftelijk worden vastgelegd.

Voor al bij een eerste transactie doet u er verstandig aan de afnemer te verzoeken de orderbevestiging, waarop staat vermeld dat al uw leveringen geschieden onder "verlengd en uitgebreid eigendomsvoorbehoud", voor akkoord getekend te laten retourneren en pas daarna tot levering over te gaan.

Maakt u geen gebruik van een schriftelijk contract of een orderbevestiging? Dan is het voldoende bij het aangaan van een zakenrelatie aan de koper schriftelijk mede te delen dat op al uw leveringen "verlengd en uitgebreid eigendomsvoorbehoud" van toepassing is, met het verzoek deze mededeling schriftelijk te bevestigen.

U kunt geen eigendomsrechten op de geleverde zaken doen gelden als u alleen volstaat met op uw facturen te vermelden, dat op uw leveranties eigendomsvoorbehoud van toepassing is. Dit omdat deze doorgaans op de datum van verzending van de zaken of daarna aan de koper worden gestuurd.

Tot besluit van deze brochure vindt u hierna een tekst zoals die wordt geadviseerd door onze advocaat in Duitsland. De tekst sluit aan op de huidige rechtsopvattingen en is dus een goede leidraad voor het overeenkomen van "verlengd en uitgebreid eigendomsvoorbehoud" met een Duitse afnemer. De tekst luidt als volgt:

Das Eigentum an den gelieferten Waren bleibt zur Sicherung aller Ansprüche vorbehalten, die uns aus der gegenwärtigen und künftigen Geschäftsverbindung bis zum Ausgleich aller Salden gegen den Abnehmer und seine Konzerngesellschaften zustehen. Unser Eigentum erstreckt sich auf die durch Verarbeitung der Vorbehaltsware entstehende neue Sache. Der Abnehmer stellt die neue Sache unter Ausschluss des eigenen Eigentumserwerbs für uns her und verwahrt sie für uns. Hieraus erwachsen ihm keine Ansprüche gegen uns.

Vorbehaltsware mit Waren anderer Lieferanten, deren Eigentumsrechte sich ebenfalls an der neuen Sache fortsetzen, erwerben wir zusammen mit diesen Lieferanten – unter Ausschluss eines Miteigentumserwerbs des Abnehmers – Miteigentum an der neuen Sache, wobei unser Miteigentumsanteil dem Verhältnis des Rechnungswertes unserer Vorbehaltsware zu dem Gesamtrechnungswert aller mitverarbeiteten Vorbehaltswaren.

Der Abnehmer tritt bereits jetzt seine Forderungen aus der Veräußerung von Vorbehaltsware aus unseren gegenwärtigen und künftigen Warenlieferungen mit sämtlichen Nebenrechten im Umfang unseres Eigentumsanteils zur Sicherung an uns ab.

Bei Verarbeitung im Rahmen eines Werksvertrages wird die Werklohnforderung in Höhe des anteiligen Betrages unserer Rechnung für die mitverarbeitete Vorbehaltsware schon jetzt an uns abgetreten. Solange der Abnehmer seinen Verpflichtungen aus der Geschäftsverbindung an uns ordnungsgemäß nachkommt, darf er über die in unserem Eigentum stehende Ware im ordentlichen Geschäftsgang verfügen und die an uns abgetretenen Forderungen selbst einziehen.

Bei Zahlungsverzug oder begründeten Zweifeln an der Zahlungsfähigkeit oder Kreditwürdigkeit des Abnehmers sind wir berechtigt, die abgetretenen Forderungen einzuziehen und die Vorbehaltsware zurückzunehmen.

Scheck-/Wechselzahlungen gelten erst nach Einlösung der Wechsel durch den Abnehmer als Erfüllung.

Hinsichtlich der Vereinbarung von Eigentumsvorbehaltsrechten gilt ausschließlich deutsches Recht.

Atradius nv
Keizersgracht 281, Amsterdam.
Postbus 473,
1000 AL Amsterdam, Nederland.
Tel. 020 553 9111, Fax 020 553 2811,
www.atradius.nl
ING Bank 66.33.95.135
Handelsregister Amsterdam 33024388
Geregistreerd:
Atradius Credit Insurance NV